

Tadeusz Gnoiński

Sienniczanie - parlamentarzyści

Rocznik Mińsko-Mazowiecki 20, 187-196

2012

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

TADEUSZ GNOIŃSKI

Sienniczenie - parlamentarzyści

Siennickie uczelnie wykształciły około 3 500 absolwentów, służących następnie ojczyźnie pracowicie i z oddaniem. Najwięcej wśród nich (około 2 500) jest nauczycieli przygotowanych do pracy w rosyjskim i polskim seminarium nauczycielskim oraz w powojennych liceum pedagogicznym i studium nauczycielskim. Najczęściej znajdowali zatrudnienie w szkołach powszechnych i, po II wojnie światowej, podstawowych. Jednak wielu z nich, po uzupełnieniu wykształcenia na poziomie wyższym, co było, można powiedzieć, normą, uczyli i wychowywali młodzież, także w szkołach średnich i wyższych. Zdobywali kolejne stopnie rozwoju zawodowego i naukowego. W drodze awansu zawodowego zajmowali często kierownicze stanowiska w szkołach, a nierzadko trafiali do jednostek nadzoru pedagogicznego. Szeroko znane są osiągnięcia Sienniczian na niwie pracy społecznej, gdy organizowali, przeważnie na wsiach, ochotnicze straże pożarne, spółdzielnie, domy kultury. Dzięki ich inicjatywie i umiejętnościom organizatorskim powstał niejeden nowy budynek szkolny, internat, zespół artystyczny, orkiestra. Dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem zawodowym pisząc szkolne podręczniki, dyskutując w prasie oświatowej nad kolejnymi jej zmianami. Wielu działało na eksponowanych stanowiskach w ruchu związkowym polskich nauczycieli. Lokalne społeczności nie jeden raz upamiętniały nazwiska swoich nauczycieli i samorządowców wybierając ich na patronów szkół i nazywając ich nazwiskami place i ulice. Pośrednio splendor spływa także na siennicką uczelnię.

Warto jednak zauważyć jeszcze tych, którzy oddali się polityce i w tej dziedzinie osiągnęli szczyty. Naturalnym środowiskiem ich działania była wieś polska i w chłopskich organizacjach politycznych było ich najwięcej, ale nie tylko. Wśród Sienniczian znajdujemy ośmiu parlamentarzystów. Są to: **Michał Arcichowski, Jan Woźnicki, Ludwik Suda, Paweł Edward Chadaj, Adolf Sarnecki, Franciszek Wasażnik, Alfons Erdman i Jerzy Czeszejko-Sochacki**. Wszyscy byli nauczycielami, społecznikami, samorządowcami, ludźmi zaangażowanymi w budowanie i zmienianie Polski zgodnie ze swoim światopoglądem. Większość naszych parlamentarzystów sprawowała swoje mandaty w okresie istnienia II Rzeczypospolitej, kilku jednak zaangażowało się także w powojenną budowę PRL-u. Warto może w tym miejscu przypomnieć czas trwania kadencji

parlamentu polskiego w latach aktywności politycznej w/w Sienniczyn czyli od 1919 do 1969 roku.

II Rzeczypospolita

- Sejm Ustawodawczy 1919-22
- I kadencja 1922-27
- II kadencja 1928-30
- III kadencja 1930-35
- IV kadencja 1935-38
- V kadencja 1938-39

Polska Rzeczypospolita Ludowa

- Sejm Ustawodawczy 1947-52
- I kadencja 1952-57
- II kadencja 1957-61
- III kadencja 1961-65
- IV kadencja 1965-69

Przedstawię teraz pokrótce sylwetki parlamentarzystów – Sienniczyn.

Michał Arcichowski (1863-1937)

Posel na Sejm Ustawodawczy i Sejm I kadencji II Rzeczypospolitej w latach 1919 – 1927.

Pochodził z Wólki Zamkowej w pow. Bielsk Podlaski. Nie znamy okresu w którym uczęszczał do rosyjskiego Seminarium Nauczycielskiego w Siennicy. Przyjąć należy, że mogło to być w latach 1875-80, w okresie nasilonej rusyfikacji. Po ukończeniu szkoły, w 1880 r. rozpoczął pracę w zawodzie nauczyciela, najpierw we Włocławku, a następnie w Służewie i Mokotowie pod Warszawą. W 1893 r. zakładał tajne stowarzyszenie nauczycieli szkół ludowych – organizację będącą pod wpływami Narodowej Demokracji. W początkach XX w. rozpoczął działalność publicystyczną w czasopiśmie „Polak”, „Zorza” i „Przegląd Wszechpolski”. Za swoją działalność był szykanowany przez władze rosyjskie, a nawet aresztowany. Podczas I wojny światowej szykanowały go znowu okupacyjne władze niemieckie za angażowanie się w organizację polskiej oświaty. Do Sejmu Ustawodawczego dostał się z listy Polskiego Komitetu Wyborczego Powiatowego w okręgu wyborczym nr 34 w Bielsku Podlaskim, a w ławach sejmowych zasiadał w klubie parlamentarnym Związku Sejmowego Ludowo-Narodowego. Interesowały go sprawy oświaty i gospodarki wodnej. Natomiast do Sejmu I kadencji został wybrany z listy Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej w okręgu nr 4 w Ostrowi Mazowieckiej. Pracował w komisji petycyjnej, oświatowej i w komisji robót publicznych. Po zakończeniu sprawowania mandatu poselskiego powrócił do pracy w oświacie. W latach 30. był członkiem Stronnictwa Narodowego. Zmarł w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim.

Jan Woźnicki

Ludwik Suda

Paweł Edward Chadaj

Jan Woźnicki (1881-1945)

Posel na Sejm Ustawodawczy w latach 1919-1922 i Sejm II kadencji II Rzeczypospolitej w latach 1928-1930 oraz Senator Senatu RP I i III kadencji w latach 1922-1927 i 1930-1935. Mianowany posłem do KRN w 1945 r., nie objął mandatu.

Pochodził z Nieszawy. Do siennickiego seminarium uczęszczał w latach 1896-99. Po uzyskaniu dyplomu, w 1899 r., rozpoczął pracę w zawodzie nauczyciela w Lubrańcu na Kujawach i jednocześnie działalność społeczną w Polskiej Macierzy Szkolnej, obejmując funkcję w kujawskim zarządzie okręgowym. Publikował artykuły min. w „Zaraniu”, „Wyzwoleniu” oraz prasie m. Włocławka. W latach 1904-06 związał się chwilowo ze Stronnictwem Narodowo-Demokratycznym, ale rozczarowany jego ugodową taktyką wystąpił z tej organizacji. Brał udział w słynnym zjeździe nauczycieli w Pilaszku w 1905 r. Był jednym z założycieli, a następnie został członkiem honorowym Związku Nauczycielstwa Polskiego. Za aktywną postawę przeciwko rusyfikacji szkolnictwa był represjonowany przez władze carskie. Podczas I wojny światowej działał w Polskiej Organizacji Wojskowej oraz brał udział w organizacyjnej pracy nauczycielstwa szkół powszechnych. W 1915 r. wstąpił do Polskiego Stronnictwa Ludowego „Wyzwolenie” i wkrótce wszedł do Zarządu Głównego tej organizacji.

Do sejmu Ustawodawczego wszedł z listy PSL „Wyzwolenie” i pełnił w nim funkcję sekretarza klubu. Podczas wojny polsko-bolszewickiej został wybrany członkiem Rady Obrony Państwa. W wyborach w 1922 r. z list państwowych PSL „Wyzwolenie” dostał się zarówno do Sejmu, jak i do Senatu. W tej sytuacji zrzekł się mandatu poselskiego, a w Senacie pełnił funkcję wice-marszałka i przewodniczącego klubu, był też członkiem Komisji Skarbowo-Budżetowej. W latach 1928-1930 był ponownie posłem z ramienia PSL „Wyzwo-

lenie”, pełniąc funkcję wicemarszałka Sejmu, a w latach 1930-1935 ponownie został senatorem. W 1931 r. nastąpiło zjednoczenie ruchu ludowego. W wyniku połączenia PSL „Piast”, PSL „Wyzwolenie” i Stronnictwa Chłopskiego powstało Stronnictwo Ludowe, w którym Jan Woźnicki został członkiem Rady Naczelnej i wiceprezesem, a nawet przez kilka miesięcy pełnił funkcję jej prezesa (IV-VI 1934).

Po roku 1935 zrezygnował z działalności politycznej i powrócił do szkolnictwa. Dopiero po zakończeniu II wojny światowej, jako członek Stronnictwa Ludowego, został mianowany posłem do Krajowej Rady Narodowej, jednak zmarł w Warszawie w przededniu objęcia mandatu. Pochowany jest na Cmentarzu Powązkowskim.

Ludwik Suda (1883-1947)

Posel na Sejm II kadencji II Rzeczypospolitej w latach 1928-1930.

Pochodził z Latowicza. Siennickie Seminarium ukończył w 1902 r. i rozpoczął pracę w zawodzie nauczyciela. Prędko wciągnął się do walki o polską szkołę. Najpierw w tajnym Kole Oświaty Ludowej, następnie w Związku Nauczycieli Ludowych. Ludwik Suda był uczestnikiem słynnego zjazdu nauczycieli w Pilaszku w 1905 r. Był w tym okresie bardzo aktywny. Uważany jest za współtwórcę powstającego ruchu ludowego. Należał do ścisłego zarządu Polskiego Związku Ludowego, pierwszej organizacji chłopskiej w Królestwie Polskim, domagającej się m.in. autonomii dla Królestwa Pol., przymusowego wyłączenia wielkiej własności ziemskiej, wprowadzenia ubezpieczeń społecznych. Publikował artykuły i brał udział w redakcji nielegalnego „Głosu Gromadzkiego”, i w legalnych pismach „Snop”, „Wieś Polska” i „Zagon”. Został za tę działalność przez sąd skazany na rok więzienia i wyrok odsiedział w latach 1910-11. Wyjechał za granicę, uzupełniał wykształcenie w Szwajcarii, a następnie w Krakowie. Zatrudnił się w należących do Francuzów Dniepropietrowskich Zakładach Górniczo-Metalurgicznych. Tam zaskoczyła go wojna. Do kraju powrócił w 1920 i podjął pracę w oświacie.

W 1926 r. został sekretarzem generalnym Związku Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. Nadzorował wtedy wielkie inwestycje: gmach związku w Warszawie, sanatorium w Zakopanem, wydawnictwo „Nasza Księgarnia” i in. Politycznie działał w Polskim Stronnictwie Ludowym „Wyzwolenie” i z listy tej partii został wybrany posłem w 1928 r. Potem pracował w administracji oświatowej w Warszawie, także podczas II wojny światowej. Po wojnie pracował w Polskim Komitecie Opieki, Wojewódzkim Urzędzie Ziemskim i w wydawnictwie Czytelnik. Stan zdrowia nie pozwalał mu na bardziej zaangażowaną aktywność. Umarł w 1947 r. Został pochowany w rodzinnym Latowiczu.

Adolf Sarnecki

Franciszek Wasążnik

Alfons Erdman

Paweł Edward Chadaj (1896-1964)

Poseł na Sejm II kadencji II Rzeczypospolitej w latach 1928–1930, do Krajowej Rady Narodowej (1946–1947) oraz na Sejm Ustawodawczy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w latach 1947–1952.

Pochodził z Drażgowa w pow. ryckim. Absolwent siennickiego seminarium z 1914 r. Rozpoczął pracę w zawodzie nauczyciela w szkole w Łęczyszczach. Szybko dał się poznać jako działacz ruchu ludowego oraz kółek rolniczych. Był członkiem PSL „Wyzwolenie”. W 1916 r. zgłosił się do Legionów, ale po przeszkoleniu skierowano go do pracy w POW i był jej komendantem w Sobieszynie, gdzie wtedy pracował. Tu zorganizował Koło Stronnictwa Ludowego, był też inicjatorem powstawania Kół Młodzieży Wiejskiej. Uzupełnił wykształcenie na Wydziale Nauk Politycznych i Społecznych Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. Udzielał się także w kółkach rolniczych i ruchu spółdzielczym. W 1918 r. wstąpił do Wojska Polskiego, a po wojnie polsko-bolszewickiej wrócił do pracy w szkołach.

W 1928 został wybrany posłem na Sejm II kadencji z listy PSL „Wyzwolenie”. Pełnił w nim funkcję jednego z sześciu sekretarzy. Kandydował również w kolejnych wyborach do Sejmu w 1930 r., jednak listę Centrolewu w okręgu wyborczym Łuków – Garwolin – Puławy unieważniono. W 1931 r. zasiadał w Radzie Naczelnej Stronnictwa Ludowego powstałego w wyniku połączenia PSL „Piast”, PSL „Wyzwolenie” i Stronnictwa Chłopskiego. Udzielał się w kółkach rolniczych: był szefem Zarządu Okręgowego CZKR w powiecie Garwolin (do 1929). Od 1929 pracował w Radzie Banku ZSS „Społem” w Warszawie. W latach 1938–1939 kierował pracami Uniwersytetu Ludowego w Sokołówkę na północnym Mazowszu.

Podczas II wojny światowej walczył w Batalionach Chłopskich. Od 1943 był przywódcą Stronnictwa Ludowego „Roch” – Ruchu Oporu Chłopów

w województwie lubelskim, konspiracyjnej partii politycznej założonej jesienią 1939 r. z inicjatywy działaczy przedwojennego Stronnictwa Ludowego oraz Związku Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej „Wici” i Centralnego Związku Młodej Wsi. Po wyzwoleniu w lipcu 1945 został na krótko aresztowany. Wrócił do pracy w szkolnictwie rolniczym. W latach 1946–1949 zasiadał w Radzie Naczelnej PSL, był zastępcą jej przewodniczącego. W 1946 r. uzyskał mandat posła do Krajowej Rady Narodowej, był przewodniczącym komisji spółdzielczości, aprowizacji i handlu. W 1947 r. wszedł do Sejmu Ustawodawczego z listy PSL w okręgu Chełm. W 1948 r. przeszedł do Klubu PSL Lewica. Od 1950 do 1952 zasiadał w NKW ZSL.

Po 1952 powrócił do pracy w szkolnictwie, ponownie zatrudniony w szkołach rolniczych zajmował się oświatą dorosłych. Zmarł w Warszawie w 1964 r.

Adolf Sarnecki (1898-1960)

Poseł na Sejm IV i V kadencji II Rzeczypospolitej w latach 1935-1939.

Pochodził ze Szreńska w powiecie plockim. Uczęszczał do Siennickiego Seminarium Nauczycielskiego w latach 1913–1915. Szkoły nie ukończył. Należał do szkolnej POW i w 1915 r. wstąpił na ochotnika do Legionów Polskich. Po kryzysie przysięgowym ponownie działał w POW czym narażał się władzom niemieckim. Aresztowany, uciekł z więzienia w Łowiczu i zakończył edukację w Państwowym Seminarium Nauczycielskim im. Konarskiego w Warszawie. W 1919 r. zatrudnił się jako nauczyciel w szkole powszechnej w Chruślinie, lecz w listopadzie 1920 r. wstąpił do Wojska Polskiego. Po wojnie polsko-bolszewickiej wyszedł z wojska w stopniu podporucznika i wrócił do pracy w zawodzie nauczycielskim. Został inspektorem szkolnym na terenie powiatu łowickiego. Ukończył wyższe studia i piastował stanowisko Inspektora szkolnego kolejno w kilku powiatach. Działał jednocześnie w Związku Młodzieży Wiejskiej i w Związku Legionistów.

W 1935 został wybrany do Sejmu RP z okręgu 51, obejmującego Nowogródek, Szczuczyn i Słonim, z listy państwowej, rekomendowany przez Związek Nauczycielstwa Polskiego. Był członkiem Rady Naczelnej Obozu Zjednoczenia Narodowego. W Sejmie działał w Komisji Oświatowej i Komisji Wojskowej. Ponownie zdobył mandat poselski w listopadzie 1938 r., kandydując z listy OZN. Szczególnym jego zainteresowaniem cieszyły się sprawy szkolnictwa powszechnego i budowy nowych szkół.

Wojnę spędził w Warszawie angażując się w organizację tajnego nauczania. Po klęsce Powstania Warszawskiego wywieziony do Nowego Sącza, wrócił i włączył się do organizacji powojennego szkolnictwa. Został oddelegowany do Leszna i objął tam w 1945 r. stanowisko Inspektora Oświaty, jednak po ujawnieniu jego przedwojennej działalności politycznej został przeniesiony w stan spoczynku. Zatrudnił się jako nauczyciel Szkoły Specjalnej i po kilku latach został zastępcą dyrektora Państwowego Młodzieżowego Zakładu Wychowawczego w Antoniewie w powiecie wągrowieckim. Tu zmarł w 1960 r. Został pochowany w Skokach koło Poznania.

Franciszek Wasążnik (1898-1992)**Poseł na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej II, III i IV kadencji w latach 1957-1969.**

Pochodził z Majdanu, wsi pod Siennicą. Do siennickiego seminarium uczęszczał w latach 1912–1916. Rozpoczął naukę jeszcze w szkole rosyjskiej, lecz został absolwentem Królewsko-Polskiego Seminarium dla Nauczycieli Ludowych. Ta nazwa szkoły obowiązywała do 1918 r. kiedy, ją upaństwowiono. Pierwszą posadę otrzymał w roku 1916 w szkole w Natolinie pow. garwolińskim. Uzupełnił swoje wykształcenie studiując na Wydziale Pedagogicznym Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie. W 1918 r. powołany do wojska, po przeszkoleniu trafił ze swoim pułkiem piechoty na front wschodni, gdzie brał udział w walkach i został odznaczony Krzyżem Walecznych. Powrócił do zawodu nauczycielskiego w 1922 r. otrzymując posadę nauczyciela w Długolece. Stworzył tam Koło Młodzieży „Siew” i Ochotniczą Straż Pożarną. W 1926 r. został kierownikiem trzyklasowej szkoły w Czarnej Wsi Kościelnej. Tam organizował młodzież, OSP i spółdzielnię „Społem”, kasę „Stefczyka”. Skończył w tym czasie wyższe studia. W 1934 r. przeniósł się do Białegostoku, by po czterech latach osiąść już na stałe w Łomży.

Już przed II wojną światową i potem w okresie okupacji niemieckiej pełnił funkcję podinspektora szkolnego, jednocześnie oddając się pracy w tajnym nauczaniu, organizując je w Łomży i powiecie łomżyńskim.

W 1947 r. rozpoczął pracę w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Łomży. Uczył matematyki i przedmiotów pedagogicznych. Zorganizował spółdzielnię: spożywców „Ognisko”, Nauczycielską-Księgarską i nauczycielską Budowlano-Mieszkaniową. Objął też funkcję Przewodniczącego Powiatowego Frontu Jedności Narodu i prezesa Zarządu Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łomży. Ma swój wielki udział w budowie nowych szkół, a także nowej siedziby łomżyńskiego szpitala.

Trzykrotnie wybierany do Sejmu PRL w okręgu wyborczym w Łomży, z rekomendacji Związku Nauczycielstwa Polskiego. Jako poseł pracował w Komisji Oświaty i Nauki i w Kole Posłów Bezpartyjnych. Aktywnie uczestniczył w procesie legislacyjnym ustaw dotyczących ochrony zdrowia, opieki państwa nad dobrami kultury i oświatowych.

W latach 70. aktywny członek Koła Sienniczian i współorganizator Siennickiego Muzeum Szkolnego (Izby Pamięci). Spoczywa na cmentarzu w Łomży.

Alfons Erdman (1886-1943)**Poseł na Sejm Ustawodawczy oraz I i V kadencji II Rzeczypospolitej, a także senator II kadencji.**

Był profesorem historii w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Męskim w Siennicy w latach 1916-17. Pochodził z Grodzca w powiecie kaliskim. Po ukończeniu gimnazjum w Warszawie odbył studia filologiczne na uniwersytecie w Zurychu. Był właścicielem Krupic k/Siemiątycz. Od 1904 r. organizował ruch ludowy. Podczas I wojny światowej należał do Centralnego Komitetu Narodo-

wego i pomocniczego Komitetu Wojennego, działał też w POW. W 1917 r. niemieckie władze okupacyjne internowały go w Mińsku Mazowieckim. Wtedy właśnie był zatrudniony w siennickiej uczelni, do której już nie powrócił. W 1918 r. został komisarzem powiatu stopnickiego, był już wtedy jednym z czołowych działaczy PSL „Piast”, od 1923 r. w Zarządzie Głównym tej organizacji.

Do Sejmu Ustawodawczego wszedł z listy PSL „Wyzwolenie” w okręgu wyborczym nr 27 w Pińczowie, pracował w komisjach: administracyjnej (zastępca przewodniczącego), konstytucyjnej, oświatowej oraz spraw zagranicznych. W Sejmie I kadencji, z ramienia PSL „Piast” działał w komisji administracyjnej i spraw zagranicznych; W latach 1928–1930 był senatorem i pracował w komisjach oświaty i kultury (sekretarz) oraz prawniczej (sekretarz). Natomiast w Sejmie V kadencji, do którego dostał się z listy OZN pracował w komisjach: administracyjno-samorządowej (wiceprzewodniczący) i budżetowej. Był wybierany do sejmowych komisji specjalnych. W 1924 r. do zbadania postępowania wobec więźniów, a następnie do komisji specjalnej powołanej w celu zbadania materiałów dotyczących tajnych organizacji w wojsku i w społeczeństwie. Miał także duży udział w pracach przy tworzeniu ustawy zasadniczej, szczególnie w zakresie normowania ustroju administracyjnego i podstaw samorządu, a także ordynacji wyborczej.

W latach 30. aktywnie działał w organizacjach samorządowych i spółdzielczo-gospodarczych. W latach 1937–1939 sprawował urząd burmistrza Bielska Podlaskiego, a podczas okupacji niemieckiej wiceburmistrza. Zaangażował się w ruch konspiracyjny. Aresztowany przez okupanta został rozstrzelany w masowej egzekucji w Bielsku Podlaskim w 1943 r.

Jerzy Czeszejko-Sochacki (1892-1933)

Posel na Sejm I i II kadencji II Rzeczypospolitej w latach 1922 – 1930.

Był profesorem historii w Państwowym Seminarium Nauczycielskim Męskim w Siennicy w latach 1918-19. Pochodził z Nieżyna, gdzie ojciec był farmaceutą. Gimnazjum ukończył w Dyneburgu. W latach 1911-1915 studiował prawo w Petersburgu. Działał już wtedy w tajnym ruchu niepodległościowym, był aresztowany i skazany na dwumiesięczny areszt. Od 1914 r. należał do Polskiej Partii Socjalistycznej – Frakcji Rewolucyjnej. Po przyjeździe do Warszawy rozpoczął pracę w zawodzie nauczyciela gimnazjum. W 1918 r. trafił do Siennicy jako nauczyciel historii. Szybko dał się poznać jako bardzo aktywny organizator ruchu robotników rolnych. Na zjeździe PPS w 1919 r. wszedł do Rady Naczelnej i Komitetu Wykonawczego tej partii, a potem został sekretarzem generalnym. Wobec różnicy poglądów w kierownictwie PPS opuścił partię w 1921 r. i wstąpił do Komunistycznej Partii Robotniczej Polski, od razu przyjęty do Komitetu Centralnego. Celem tego ugrupowania politycznego była rewolucja socjalna, w konsekwencji związana z likwidacją państwa polskiego i wcieleniem jego terenów do Związku Radzieckiego jako republiki sowieckiej. Aresztowany, spędził kilka miesięcy na Pawiaku w Warszawie.

Jerzy Czeszejko-Sochacki

Do Sejmu I kadencji w 1922 r. kandydował bez powodzenia z listy Związku Proletariatu Miast i Wsi wystawiających kandydatów po zdelegalizowaniu KPRP. Posłem został w 1926 r. po zrzeczeniu się mandatu przez więzionego wtedy innego działacza komunistycznego, Stanisława Łańcuckiego. Wybrany posłem II kadencji, w 1928 r., został pozbawiony immunitetu poselskiego i wyjechał wówczas z kraju, by oficjalnie zrzec się mandatu w 1929 r. Przebywał w Berlinie i w Moskwie, gdzie pełnił funkcję przedstawiciela Komunistycznej Partii Polski w Komitecie Wykonawczym Kominternu. Był też redaktorem wychodzącego w Moskwie organu KPP „Z pola walki”. W 1933 r. został aresztowany pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Polski. Popełnił samobójstwo. Pośmiertnie zrehabilitowany w 1957 r.

Tekst opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych w:
Tadeusz Rzepecki, *Sejm Rzeczypospolitej Polskiej 1919 roku z życiorysami i podobiznami 311-stu posłów sejmowych, mapą okręgów wyborczych oraz 3-ma tabelami statystycznymi, wykazującymi ilości oddanych głosów i siły stronnictw politycznych*, Poznań 1920.
W służbie wsi i kraju, red. B. Gass, Warszawa 1966.

Zygmunt Gajowniczek, *Wielcy ludzie zasłużeni dla Regionu Latowickiego*,
www.edukacjaregionalna.friko.pl

Internetowa Baza biograficzna biblioteki sejmowej.

Stanisław Konarski, Adolf Sarnecki, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, tom
XXXV/1994.

Słownik biograficzny działaczy polskiego ruchu robotniczego, t. 1 A-D, Warsza-
wa 1978.

Tomasz Nałęcz, *Słownik Biograficzny. W: Historia Polski i Świata. T. 11.: Hi-
storia Polski – Polska 1831-1939*. Warszawa 2007, s. 527.

Władysław Kubiak, *Jan Woźnicki. Nauczyciel i parlamentarzysta z Kujaw*,
Włocławek 2010.

Krzysztof Jachna opr. Z kart Historii. Adolf Sarnecki, „Wiadomości skockie nr
7, lipiec 2007.

Lidia Plaga, *Biografia nauczyciela – Franciszek Wasążnik*. Praca magisterska,
Białystok 1989. W zbiorach Siennickiego Muzeum Szkolnego.

Zbiory Siennickiego Muzeum Szkolnego.

Siennica, wrzesień 2012 r.